

“המערכה הראשונה” • מאבק גדולי ישראל נגד הרה”ר לישראל שלמה גורן • 40 שנה

באותם ימים של שלהי שנות תשל”ב, מספר שערוריות חמורות מתפשטות כאש בשדה קוצים. הפרשה החמורה ביותר ידועה בשם פרשיית “האח והאחות” תופסת תאוצה עם מינויו של גורן לרה”ר, לאחר שהצליח לגבור בבחירות על הגרא”י אונטרמן זצ”ל. פרשת “הלן זיידמן” הידועה מתקופת כהונתו של גורן בתל-אביב, בישרה רעות למה שצפוי למערכת הרבנית בכלל ולבתי הדין הרבניים בפרט. הראשון שהבחין בסכנה הגדולה שעומדת לפתחה של “דעת תורה והלכה” ממעשיו ודרכי פעילותו של גורן, היה רבינו מרן הגרי”ש אלישיב זצוק”ל.

בנימין י. רבינוביץ, יתד נאמן | 14:27 | כ”ב באב תשע”ב

זה קרה לפני 40 שנה בדיוק, בי”ג מנחם אב שנת תשל”ב. רבינו מרן הגרי”ש אלישיב זצוק”ל מנסח בפעם הראשונה מכתב יחד עם הגר”א גולדשמידט זצ”ל אשר נועד לפרסום פומבי. המכתב שכותרתו “דעת תורה” פורסם בי”ז מנ”א בעיתון “המודיע”. רבינו מרן זצוק”ל מבקש, שראשון יחתום על המכתב מרן הגר”י אברמסקי זצוק”ל. לאחר שחתם, צירף אף הוא חתימתו, ולאחר מכן חתמו מרנן ורבנן גדולי ישראל: מרן הגרי”י קניבסקי זצוק”ל, מרן הגראמ”מ שך זצוק”ל, מרן הגר”ח שמואלביץ זצוק”ל, מרן הגרש”ז אויערבאך זצוק”ל, ומרן הגר”מ חברוני זצוק”ל.

במכתב נאמר: “רוח עוועים עובר עתה בארצנו הקדושה ומטעה את הרבים כאילו יש יכולת לשנות את ההלכה המקובלת עלינו מסיני ומדור דור, ולהתיר דברים האסורים על יסודות שאין להם שחר והם שקר וכזב. אנו מצהירים שכל האומר כן אין לו חלק בהלכה ואין לסמוך על הוראתו, וכל המסייעים בהתפשטות דעת זו המסוכנת לקיום האומה, עתידים ליתן את הדין”.

כתב היד המקורי של הגר”א גולדשמיט זצ”ל וחתימות גדולי ישראל

היתה זו המערכה הציבורית הראשונה בה נטל חלק באופן פעיל רבינו מרן זצוק"ל, ואשר הדיה נשמעים עד עצם היום הזה, ועל פרטי פרשה זו ומספר מערכות נוספות אותן ליווה הטוען הרבני המפורסם הרב צבי יונתן שליט"א, אשר פעל לפי הוראותיו והדרכתיו האישיות והצמודות של רבינו מרן זצוק"ל בסקירה המרתקת שלפניכם.

באותם ימים של שלהי שנת תשל"ב, מספר שערוריות חמורות מתפשטות כאש בשדה קוצים. הפרשה החמורה ביותר ידועה בשם פרשיית "האח והאחות" תופסת תאוצה עם מינויו של גורן לרה"ר, לאחר שהצליח לגבור בבחירות על הגרא"י אונטרמן זצ"ל. פרשת "הלן זיידמן" הידועה מתקופת כהונתו של גורן בתל-אביב, בישרה רעות למה שצפוי למערכת הרבנית בכלל ולבתי הדין הרבניים בפרט. הראשון שהבחין בסכנה הגדולה שעומדת לפתחה של "דעת תורה והלכה" ממעשיו ודרכי פעילותו של גורן, היה רבינו מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל.

לא חולפים מספר חודשים, ובח' טבת תשל"ג מתכנסת ישיבה מיוחדת של מועצת גדולי התורה כדי לדון באחת השערוריות הקשות ביותר שצצה ועמדה בראש סדר יומה של היהדות החרדית. באופן נדיר

ומיוחד, השתתפו בישיבה זו רבינו מרן הגר"ש אלישיב זצוק"ל ומרן הגרש"ז אויערבאך זצוק"ל. בישיבה השתתפו כל חברי מועצת גדולי התורה באותם ימים וכן הגאון הגדול רבי יחיאל מיכל פיינשטיין זצ"ל ולאחר הישיבה פורסמו ההחלטות שהתקבלו על ידי מרנן ורבנן גדולי התורה והחסידות זצוק"ל.

לא בכדי השתתף בישיבה מיוחדת זו מרן רבינו זצוק"ל. כמי שעמד בראש המערכה נגד כל ניסיון לפגוע בקודש הקודשים של האומה היהודית ולקעקע את חיי האישות עליהם נשען כל בית ישראל, וזאת על ידי פתיחת שערים לפסולי חיתון ולאסורים לבוא בקהל ד', וכן לגרים שלא נתגיירו כהלכה, החל רבינו מרן זצוק"ל במערכה הקשה והממושכת תקופה ארוכה קודם לכן.

מי שליווה באופן רצוף את המערכה ההיא בשליחותו של רבינו מרן זצוק"ל, היה הטוען הרבני הרב צבי וינמן שליט"א. כעבור 30 שנה נפגשנו לסדרת שיחות ארוכות וממושכות איתו, כדי לסכם את קורות הימים ההם, ואת השליחויות הרבות שעשה במערכה זו בשליחותו האישית של רבינו מרן זצוק"ל. את תוכנו של השיחות הללו, המסקרות את המערכה הראשונה שבה התייצב רבינו מרן זצוק"ל בראש המערכה, לצידו של רבינו מרן ראש הישיבה הגר"מ מ' שך זצוק"ל, אנו מפרסמים לקראת יום ה"שלושים" להסתלקותו של רבינו מרן זצוק"ל.

לפני שנסקור את פרשת "האח והאחות", מן הראוי לחזור מעט אחורנית, לפרשה אחרת שהסעירה את העולם היהודי בכלל ואת עולם הרבנות וההלכה בפרט – בפרשת "הלן זיידמן" שהחלה 3 שנים קודם לכן, בחודש סיון תש"ל. כבר אז ראה רבינו מרן זצוק"ל את הסכנה העצומה הרובצת לפתחה של קדושת ההלכה ואת המגמה לעשות את התורה "פלסטר" רח"ל, ונקט במספר דרכים כדי להתמודד עם סכנה נוראה זו, כשהוא מנחה את הרב וינמן בכל הדרכים שיש לנקוט כדי לעצור את הפירצה החמורה.

בתחילת השיחה מדגיש הרב וינמן כי רבינו מרן הגר"ש אלישיב זצוק"ל, היה הראשון שהבחין בסכנה הגדולה שעומדת לפתחה של "דעת תורה והלכה" ממעשיו ודרכי פעילותו של גורן, כך היה בפרשת "הלן זיידמן" וגם שלוש שנים מאוחר יותר בפרשת "האח והאחות". כאמור, הפרשה הראשונה החלה מיד לאחר בחירתו של גורן למשרת הרה"ר בתל-אביב, וכפועל יוצא מכך שחרורו של גורן מתפקידו כרה"ר של צה"ל.

מספר פעמים הביע רבינו מרן זצוק"ל את חששו, כי גורן עלול לנצל את משרתו הרבנית-אזרחית ליישום שיטתו הקלוקלת, ולספק למדינה החילונית שליטה על ההלכה באמצעות "רבנות מטעם", מה שיאפשר לכופף את ההלכה לחוקי המדינה, והכל כדי למצוא חן בעיני החילונים ולשם כך למצוא דרך ל"היתרים" שונים ומשונים הנוגדים את דעת התורה וההלכה. רבינו מרן זצוק"ל היה תקיף ונחרץ בדעתו, שיש לעשות הכל כדי לעצור את מעלליו, ולשם כך העמיד עצמו בכל כוחו כדי להיאבק במעשיו. כמעט מידי יום ביומו היה הרב וינמן מתייצב בביתו של רבינו מרן זצוק"ל כשמצטרף באופן תדיר לפגישות אלו הגר"א גולדשמידט זצ"ל. באותם ימים, היתה פרשה זו בראש הכותרות לאור ההיבטים הפוליטיים רבי העוצמה שהיו משורבבים בפרשה, אך בעיקר לאור העובדה, שכן עד אז לא היה עוד מקרה דומה בה הושפל כבוד התורה, ועיקרי יסוד ביהדות הפכו ללעג ולקלס.

פרשת "הלן זיידמן"

על פרטי הפרשה שמענו מהרב וינמן: גב' הלן זיידמן, נוצריה מלידה, עלתה לארץ ונקלטה בקיבוץ נחל עוז. היא ניסתה להתגייר בבתי הדין הרבניים, אולם אלו שעמדו מיד שאין לה כוונה לשמור תורה ומצוות ואף לא לקבל ע"ע שמירת תו"מ, דחו את בקשתה על הסף. בינתיים התחתנה זיידמן ליהודי כהן, ונולדה לה בת. בקיבוץ נחל עוז הבינו שלא יוכלו להחזיק בנוצריה כחברה בקיבוץ, ודאגו שתעבור הליך של "גיור רפורמי".

מיד לאחר מכן פנתה למשרד הפנים וביקשה להירשם במרשם האוכלוסין ובתעודת הזהות כ"יהודיה". כאשר נודע על כך למועצת הרה"ר, היא קיבלה החלטה חד משמעית ונחרצת, שאוסר לרשום את זיידמן כ"יהודיה". אט אט החלה הפרשה לצבור תאוצה והפכה למשבר פוליטי ביותר. שר הפנים באותם ימים, חיים משה שפירא, סירב לבצע את הרישום, מה שהביא את זיידמן להגיש עתירה לבג"צ, באמצעות עו"ד יוסף בן-מנשה, כדי שזה יאלץ את משרד הפנים להכיר ב"גיור" הרפורמי.

משמעות סירובו של חיים משה שפירא לרשום את זיידמן כ"יהודיה, הביאה למצב בו עמדה "ממשלת הליכוד הלאומי" על סף פירוק, והתפטרותם של שרי המפד"ל (בורג וורהפטיג) מהממשלה. כאן המקום

לציין, שחודשים ספורים קודם לכן, עמד שפירא בפני אותה בעיה בפרשת "שליט", ובהוראת בג"צ רשם את כ"הודים", אך אם אז רקם שפירא עיסקה עם שפירא אחר (שר המשפטים דאז יעקב שמשון שפירא) לפיה ילדי שליט יירשמו כ"הודים", אולם שר המשפטים יביא לאישור הכנסת הצעת תיקון לחוק שבה ייקבע במפורש, כי יהודי יירשם כל מי שנולד לאם יהודיה את שנתגייר, אולם שפירא מהמפד"ל דרש להוסיף את המילה "כהלכה" ולחילופין "על פי דין תורה", דבר לו התנגד שפירא השני.

אם לא די בכך, בעת שהועלתה הצעת החוק בכנסת, הודיע שר המשפטים בצורה מפורשת, שגם "גיר" שנעשה בחו"ל על ידי ראבאי רפורמי, יירשם כ"הודי". במצב עניינים זה התחוללה סערה גדולה, ובמפד"ל ניסו בכל דרך לפתור את הבעיה בכך, שלפחות "גיר רפורמי" שנעשה בארץ, אינו תקף מבחינה חוקית, ואז עלתה וצצה פרשת "זיידמן", ועו"ד בן מנשה שנודע במשך כל השנים כמי שמנסה לקעקע את חוקי האישות הנהוגים בישראל על פי דיני התורה, החליט להעמיד במבחן את עיסקת "שפירא-שפירא", והגיש עתירה לבג"צ בשמה של זיידמן, כשהוא משתף פעולה לצורך כך, עם הראבאי הרפורמי טוביה בן חורין מרמת גן, האיש שביצע את הליך ה"גיר" לזיידמן.

העתירה לבג"צ העמידה את סיעת המפד"ל במבוכה רבה, בעיקר לנוכח העובדה, שהיועץ המשפטי לממשלה באותם ימים, ולימים נשיא ביהמ"ש העליון מאיר שמגר, סירב להגן בבג"צ על עמדת שר הפנים. במפד"ל הבינו שאין להם הפעם כל דרך לפשרה, והאיום של המפד"ל לפרוש מהממשלה שהיה אז רק תיאורטי, הפך למעשי מאוד, כאשר מועד הכרעת הבג"צ הלך והתקרב. במפלגת העבודה לא הסכימו לוותר במישור העקרוני, ושם העדיפו כמיטב המסורת המפא"יניקית, לפרק את המוקש מכיוון אחר.

גם במפד"ל שהויתור על מנעמי השלטון לא כ"כ קסם להם בלשון המעטה, שיתפו פעולה עם מפלגת העבודה בעניין זה. כך חברו להם יחד המפד"ל והעבודה, ונציגים מטעמם החלו במסע לחצים ושכנועים שהופעלו על גבי זיידמן. מי שנכנסה בעיקר לפעולה, היתה הגב' נעמי כהן, גיסתו של גורן, אשר בתיאום מלא עם גיסה פעלה כדי לשכנע את זיידמן לעבור את הליך ה"גיר" אצל גיסה, אשר נטל על עצמו את התפקיד של הצלת ממשלת הליכוד הלאומי. על מה שהתרחש אז, סיפר לימים אברהם כץ-עוז, תושב קיבוץ נחל עוז (מקום מגוריה של זיידמן) אשר באותם ימים שימש כמזכיר איחוד הקיבוצים ומאוחר יותר כח"כ וסגן שר.

דרגות ומדים צבאיים

"יום אחד טלפן אלי גורן ושאל: למה לא נגייר אותה? עניתי לו: באמת, למה לא? היינו איתה בכל בתי הדין הרבניים ובכל מקום סירבו, רק מחוסר ברירה גיינו אותה גיר רפורמי. ואז אמר לי גורן: תוך שעה תבוא איתה למשרד שלי בקריה (במשרדי הרבנות הצבאית מול מחנה מטכ"ל בקריה בתל-אביב). אבל איך אבוא איתה?", שאל כץ עוד, 'הרי היא נמצאת במשק?'. גורן השיב: 'במשק. אין דבר. יש לי פה מכונית עם נהג. הוא יסע למשק ויביא אותה'. כך עוז מיהר להתקשר לקיבוץ כדי להכין את זיידמן, וכעבור זמן קצר התייצבה מכוניתו של גורן בשערי קיבוץ נחל עוז, ואספה את זיידמן".

ממשיך ומספר כץ-עוז: "בלשכה של גורן, ישבו עוד שני רבנים צבאיים במדים ובדרגות, כשלפניהם פתוחים ספרי גמרא ענקיים. כמה ימים יש בחנוכה את יודעת? שאל גורן. זיידמן היססה אם שבעה או שמונה... ומתי חג השבועות? שאל גורן, בחורף או בקיץ? ועל יום כפור שמעת? היא אמרה שעל יום כיפור שמעה. גורן העיף מבט בשני הרבנים האחרים ופסק: כן, היא יודעת, זה בסדר, אבל טבילה צריך... כשהתברר שלהלן זיידמן יש גם בת, וגם דינה עומד על שולחן בג"צ, שאל גורן: איפה הבת? בקיבוץ, ענתה זיידמן. בקיבוץ, אין דבר, אמר גורן. יש לי מכונית עם נהג. תוך שעה הוא יביא את הבת". כך הפכו זיידמן ובתה תוך מספר דקות ל"הודים" לפי גורן.

אך עוד לפני כן, החתים גורן את זיידמן על שני טפסים "גורליים". טופס אחד ובו ביקשה לעבור את הליך הגיר בפני בית הדין המיוחד שהקים גורן לצורך העניין, והטופס השני – הודעה לבג"צ על ביטול העתירה שהגישה, ואשר בה ביקשה להכיר ב"גיר" הרפורמי. הרי אם גורן העביר את ההליך בצורה "אורתודוקסית", אין כבר צורך לעשות שימוש ב"גיר" הרפורמי". כך הציל גורן את ממשלת הליכוד הלאומי מפירוק, ומכל עבר מחאו לו כפיים על שהצליח להוציא את הערמונים מהאש.

אבל בכך לא הסתיימה הפרשה שהסעירה את דעת הקהל בצורה נסערת ביותר. לכל גם היה ברור, כי בנוסף לכך שהליך ה"גיר" לא היה שווה כקליפת השום, הרי גורן ידע גם ידע שזיידמן נשואה לכהן... כאן

בדיוק נכנס במלוא התוקף רבינו מרן זצוק"ל, אשר הנחה את הרב וינמן בדרכים שיש לנקוט כדי לפסול את הליך ה"גיור" שערך גורן. הרב וינמן הגיש ערעור על החלטתו של גורן, שכבר נכנס לתפקידו כרה"ר האשכנזי בתל-אביב, תפקיד הנלווה אליו גם התואר "ראב"ד בתי הדין האזוריים".

במהלך הדיונים אצל גדולי הדיינים, לאור פסק ההלכה של רבינו מרן זצוק"ל כי גירות זו שנעשתה בצורה של חוכא ואיטלולא הינה בניגוד להלכה וחלילה להחשיב נכריה זו כגירות על פי ההלכה – פסקו שלמותר לציין לא היה מתקבל ע"י רשויות המשפט, שהרי מבחינתם הרה"ר הצבאי היא סמכות הלכתית מספקת – הוחלט לנסות לתקוף את מעשה הגירות המביש בטיעונים פרוצדורליים. בהקשר זה ניתנה החלטה שאף אותה כתב רבינו מרן זצוק"ל.

הלן זיידמן "יהודיה"

החלטה זו, למרות שלא התייחסה במישרין אם ה"גיור" תקף להלכה, הרי נתנה התייחסות ברורה שאין לה כל תוקף למעשה, מאחר והוא לא נעשה לפי הסדר המקובל. עם ההחלטה הזו מיהר הרב וינמן להתייבב לפני שר הפנים משה חיים שפירא, וביקש למנוע את רישומה של זיידמן כ"יהודיה", אך שפירא שהודיע כי לא יציית לפסיקת בג"צ, גם לא ציית לפסק הדין של ביה"ד הרבני הגדול, והורה לרשום את זיידמן כ"יהודיה", לאחר שהיא הציגה מסמך רשמי של משרד הדתות (שהיה אף הוא אז בשליטת המפד"ל), ובו ניתן תוקף ל"המרת דת" על ידי הממונה במשרד על אישורים אלו.

סוף הפרשה ידוע לכל, כאשר ביי"ד הרבני האזורי בתל-אביב נתן תוקף ל"גיור" שערך גורן. מיד לאחר מכן, הוזמן הרב וינמן לביתו של הרצ"י קוק, אשר חשש כי הוא עומד להגיש ערעור נוסף על ההחלטה. במהלך הפגישה, הוא הודיע לו, כי אם לא ימשוך את הערעור שהגיש, "יהיה מקולל עד סוף כל הדורות". הרב וינמן לא התרגש. הוא אף זכה לברכתו של רבינו מרן זצוק"ל שלא יארע לו כל רע, וכי אין לו מה לחשוש. כן זכה לברכותיהם של מרנן ורבנן גדולי ישראל וכ"ק האדמו"ר מגור בעל ה"בית ישראל" צ"ל אף הזמינו וברכו בחמימות רבה, אך בפועל כבר לא היתה לו אפשרות להמשיך לפעול, מאחר וביי"ד אזורי נתן תוקף להליך ה"גיור".

בהערת אגב, מעניינת גרסת חוגי הרצ"י קוק לאירוע, שפורסמה בחוברת "עטורי כהנים" בהוצאת ישיבת "עטרת כהנים", אב תש"ס גליון 189, עמ' 46: "מעשה בטוען רבני, מאוד רחוק מדרך התורה, שפגע בכבוד הרבנות הראשית ובית הדין הגדול, והמשיך לבחוש במרקחה. תלמידים הצליחו להביאו אל רבינו לפני התחלת השיעור. רבינו אמר לו: אנא, שב על הספה. רבינו קם: "אני זוכר שאתם עושים במסגרת חבר הפעילים, הפגנות נגד המיסיון. התאהבתי בכם". אך תוך חצי דקה, רבינו פתח בשאגות נוראות, שכל שכונת גאולה שמעה: אש של גיהנום בוערת תחת רגליך! דע לך שאני כהן, ואני שייך למקור הברכות שבתורה. אם לא תחזור בך, אוי ואבוי לך ולמשפחתך?" צעקות ואיומים נוראים. "אתה יכול לצאת לצחוק על מה שאמרתי לך! אך אני מזהיר אותך!"

אחרי שהתפרסם ענין הקללות, הזמין הגאון רבי יצחק הוטנר צ"ל את הרצ"י קוק לשיחה בביתו לאור קירבת המשפחה שהיתה ביניהם. בשיחה שאל אותו הגר"י הוטנר: "האם אתה זוכר את המכתב שכתבת לרב וינמן?", ושלף מכיסו את המכתב הנושא את התאריך ע"ח כסלו תשכ"ו: "הנה מאז לפני כשנתיים במכתבי הודעתי וקראתי את גדל כחם ופעלם של חבורת הקודש, גבורי כחה של תורה ונושאי דגלה, "חבר הפעילים"... ועתה כאשר השליח הנעלה מאד דרחמנא ודישראל איש התורה והיראה הדעת והמעש הרב ר' צבי וינמן שליט"א נסע אל תפוצות הגולה לעורר ולסדר את המצאות האמצעים הכספיים והפעולות המתאימות הדרושות למען המשכת והתחזקות עבודת – הקודש הזאת של "חבר הפעילים".

הגר"י הוטנר צ"ל שאל אותו לאחר שהציג בפניו את המכתב ואמר: "אדם שכך כתבת אודותיו, זהו יחס המגיע לו?! חוץ מזה, האם אי פעם בחיך קללת אדם?". הרצ"י קוק לא ענה, ויצא מביתו בשתיקה. לאחר מספר ימים הזדמן הרב וינמן לביתו של הגר"י הוטנר, שהוא נמנה עם מקורביו עוד מתקופת שהותו בארה"ב בשליחות הפעילים בשנים תשכ"ו-תשכ"ז, אשר סיפר לו את כל השתלשלות הדברים בפגישה. "אמר לי שהרקע לקללות הוא מאחר והרצ"י קוק חשש שהרבנות הראשית שנסודה ע"י אביו תתמוטט על רקע בעיית הגיורים".

פרשת "הלן זיידמן" הסעירה את עולם הרבנות וההלכה בפרט, אך אין ספק, כי הפרשה שגרמה לסערה בהא הידיעה ובעצם ל"רעידת אדמה" אשר זעזעה את אמות הסיפין, היתה פרשת "האח והאחות" –

“פרשת הממזרים”. פרשה זו הגיעה לשיאה באותה ישיבה מיוחדת של מועצת גדולי התורה שהתקיימה בחודש כסלו תשל”ג אשר בה השתתפו באופן נדיר ומיוחד רבינו מרן זצוק”ל ומרן הגרש”ז אויערבאך זצוק”ל.

הרב וינמן מציין, כי בעוד הכל סבורים שהפרשה החלה אז, הרי סקירת אירועי אותם ימים מביאה אותנו מספר חודשים קודם לכן, לחודש מנחם-אב תשל”ב. כמו בפרשת “הלן זיידמן”, מדגיש הרב וינמן, היה זה רבינו מרן זצוק”ל שעוד שנים רבות קודם “ההיתר” הבחין בסכנה וראה מה עומד לעולל אותו גורן, במידה ויבחר למשרת הרה”ר לישראל. כבר אז החליט שיש לפעול, ובכל הנחישות כדי להפך את מזימותיו הנוראיות.

“בכל בוקר היינו (הגר”א גולדשמידט זצ”ל והרב וינמן – ב.ר.) מתייצבים בביתו של רבינו מרן הגר”ש זצוק”ל, כדי לדון בכל פרטי המאבק. עמדנו אז נפעמים ונדהמים לנוכח ההבנה העמוקה שלו בדרכי המאבק השונים. הוא ידע לאבחן במדויק מה צריך לעשות ומה לא, איזה פרסום יכול להועיל ואיזה להזיק, וכך בכל פרט ופרט במאבק הממושך לא זזנו כמלוא הנימה מבלי לקבל את הוראותיו והכרעותיו”.

כאמור, היה זה בשלהי שנת תשל”ב. לקראת הבחירות לרה”ר, הופיע גורן במסיבות עיתונאים ובהופעות נוספות, והודיע, שכבר מצא “היתר” לממזרים, ולשם כך הוא זקוק ל”בית דין”. הוא אף האשים את העיתונים בפרסום מוקדם של הענין, ובמידה והיו מתאפקים מעט, הרי כבר היה בנמצא ב”ד. רבינו מרן זצוק”ל שבטביעות עיניו כבר הבחין מה עתיד להתרחש, ראה את הסכנה הגדולה האורבת מכיוונו של העומד בראש המערכת אשר בהשתלטותו ומתוך כניעה לרצון ממניו עלול לקעקע את כל גופי תורה והלכה העומדים בציפור נפשה של האומה היהודית: נשואי פסולי קהל וחיתון, גירות ועוד...

רבינו מרן זצוק”ל לא המתין עד שגורן יבצע את ההיתר, וכפי שפתחנו את הסקירה הזו, הרי שבתאריך י”ג מנחם-אב ניסח יחד עם הגר”א גולדשמידט זצ”ל מכתב שכותרתו “דעת תורה”. המכתב פורסם ב”ז מנ”א בעיתון “המודיע”. אך בטרם נרחיב אודות אודות המאבק הנחרץ על משמר ההלכה בראשו עמד רבינו מרן זצוק”ל, מן הראוי לחזור מעט לאחור, לתחילתה של הפרשה עוד בשנת תשט”ז, אז הגיע לדין בפני בית הדין הרבני בתל-אביב נושא כשרותם של ילדי הזוג לנגר.

בשנת תרפ”ג נישאה ח. גינזבורג בנישואים ראשוניים לגר צדק אברהם (בולק) בורקובסקי, ובשנת תש”ד התחתנה בשנית עם אוטו לנגר, חייל בצבא הבריטי, ללא גט, רח”ל, מבעלה הראשון. מנשואים שניים אלו נולדו האח והאחות לבית לנגר. פסיקת בית הדין היתה ברורה והחלטית: האח והאחות פסולים לבוא בקהל ישראל. כעבור כעשר שנים הם פונים כדי לבקש היתר נישואים. הפעם התיק הגיע לדין לבית הדין הרבני בפתח תקווה, בראשותו של האב”ד הגרש”ש קרליץ זצ”ל. ביה”ד דן בשנית נחרצות כי החלטת ביה”ד הקודמת שרירה וקיימת ואין להתיר לבוא בקהל את ילדי הזוג.

הרב וינמן מספר, כי רבינו מרן זצוק”ל הכיר את הנושא לפני ולפנים, ועמד בקשר יומיומי הדוק ורצוף עם הגרש”ש קרליץ זצ”ל שדן בענין בחודש תמוז תשכ”ח, בחשון תשל”ו והפסק האחרון ניתן ב”ג שבט תשל”א אז קבע ביה”ד בראשותו, כי “לאחר שמיעת התיק והעיון בחומר שבתיק ולאור נימוקי ביה”ד האזורי, אין בידינו לשנות את פסק הדין נשוא הערעור”.

שוים כקליפת השום

מאחורי וגם מלפני הקלעים בחש כל העת בפרשה, הרה”ר הצבאי באותם ימים שלמה גורן, וזאת לנוכח העובדה, כי האח והאחות היו מקורבים לשר הביטחון באותם ימים, משה דיין. בנוסף הפעילו מערכת לחצים אדירים, כדי להתירם לבוא בקהל, אולם היה ברור, שכל עוד גורן משרת בצבא, הוא לא יוכל לעשות דבר כדי לשנות את שלושת פסקי הדין שניתנו בענין, אך לקראת מערכת הבחירות לרה”ר, כבר ניתן היה לחוש במה שגורן מבקש לעולל, כשהוא אף רותם את הפרשה לצרכיו כך שהדבר יסייע לבחירתו. בפרסומים שונים שגורן עמד מאחוריהם נאמר, כי במידה וגורן יבחר כרב ראשי, הוא יתיר את הממזרים. הוא אף נתן הבטחות חשאיות ופומביות בענין זה ונתן לכולם להבין, כי צריך לשים סוף ל”סבל ולדמעות של האח והאחות”. וכך אכן קרה.

פסק הדין של גורן, כי הוא מתיר את הממזרים לבוא בקהל ישראל, פורסם בעיתון “הצופה” ב”ח כסלו. גורן טען, כי “ההיתר” נחתם כמה ימים קודם לכן יחד עם עוד קומץ דיינים עלומי שם ומסתוריים (על פרטי

ה"היתר" בהמשך). עוד באותו ערב נישאו בנישואי בזק האח והאחות. חשיפת ה"היתר" בכלי התקשורת בארץ וה"חגיגה" הגדולה של העיתונות שעמדו לימינו של גורן במאבק נגד דעת התורה וההלכה, אשר "מחמירה כשיטת בית שמאי", ולא מתחשבת בדמעות העשוקים מרי הנפש הנדכאים... בראש מגני החלשים עמד הרה"ר ובשחצנות חצופה דיבר סרה בכל גדולי ישראל וראשי אבות בתי דין בארץ.

מיד לאחר פרסום דבר ה"היתר", קבעו כל גדולי ישראל בגילוי דעת פומבי כי כל "פסקיו" של גורן שווים כקליפת השום. בגילוי דעת עליו חתמו מרן ורבנן גדולי ישראל זצוק"ל נאמר: מזועזעים אנו עד עומק נפשנו מן המעשה הנורא, שקם אחד אשר בשם רב יכונה, ויעז במצח נחושה לשלוח יד בתורת משה להתיר מפסולי קהל בדרכי תענועים, בהפקעת יהדותו של אדם העומד בחזקת גר והפיכתו לגוי, ובזה פרץ פרצה נוראה בחותמת דת ותורתנו הקדושה. על כן אנו מכריזים שכל הוראותיו של איש זה בטלן ומבוטלן ואסור לסמוך עליהם כלל וכלל".

מרן הגרי"י קניבסקי זצוק"ל ומרן הגראמ"מ שך זצוק"ל ניצבו בחזית המערכה, הסעירו את עולם התורה ויצאו חוצץ נגד הפיכת דעת תורה והלכה לפלסטר. גם מרן ורבנן הגאונים ראשי הישיבות בראשות מרן – רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, רבי משה חברוני זצ"ל רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל יצאו בדעת תורה ביום י"ח כסלו תשל"ג ובו כתבו: "נדהמים אנחנו מחילול כבוד שמים הנורא שנעשה ע"י הדבר החמור שנפל בישראל, אשר כמוהו לא נהיתה להרים יד בתורה ולקעקע את ההוראה בישראל, לגלות פנים בהוראה בדרכי תענועים להתיר איסורים חמורים בריש גלי, ע"י מעשים במחשך, ולהשים ללעג וקלס את כל דברי ההוראה בישראל מקדמא דנא. אי לכך אנו מכריזים שפסקיו והוראותיו בטלן. הכו"ח בלב קרוע ומורתח".

"פסק זה בטל"

כאמור, בח' טבת תשל"ג נערך כינוס מיוחד של מועצת גדולי התורה, באופן נדיר השתתפו בישיבה זו רבינו מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל ומרן הגרש"ז אויערבאך זצוק"ל. בישיבה השתתפו כל חברי מועצת גדולי התורה באותם ימים, וכן הגאון הגדול רבי יחיאל מיכל פיינשטיין זצ"ל. בתום הדיון שנמשך למעלה משלוש שעות, פרסמה גילוי דעת ארוך. בין החלטות המועצה נכתב: "מועצה"ת כואבת עמוקות ורואה בחומרה רבה את הפרצה הנוראה בחומת הדת שנעשתה ע"י הפסק הידוע בענייני פסולי חיתון, שהומצא בדרכים עקלקלות בניגוד לכל סדרי וכללי ההלכה, ומכרזת כי פסק זה בטל ואין לסמוך כלל על כל פסקיו והוראותיו של בעל הפסק הזה".

כן הופנתה פניה "לכל הרבנים היושבים על מדין בארצה"ק. שלא יכנעו ללחצים מאיזה גורם שהוא בשום אופן, ולא ישנו כקוצו של יוד מדבר ד' זו הלכה. עמדו על משמרתם כחלמיש צור. אל תפחדו מאיומים ולחצים, ודעו כי גדולי התורה והיהדות החרדית בכל העולם עומדים איתן אחרים, וד' יהא עמכם... המועצה מביעה צער וכאב עמוק על ההסתה המאורגנת המכוונת נגד גדולי תורה ותלמידיהם".

בערים הגדולות בארץ, התקיימו באותם ימים עצרות מחאה על ביזוי התורה. באולמי ווגשל שבבני ברק נערכה עצרת ענק שאת המשא המרכזי בה נשא רבינו הגדול מרן ראש הישיבה הגראמ"מ שך זצוק"ל שזעק בנהמת לבו את כאבו של עולם התורה ומחה על מחה ביזויה של תורת ישראל. בעצרת ענקית אשר התקיימה בירושלים בהשתתפות מרן הגרש"ז אויערבאך זצ"ל, נשאו דברים מרן הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר שליט"א אב"ד זכרון מאיר ולהבחל"ח ראב"ד העדה החרדית הגאון רבי יצחק יעקב וויס זצ"ל אשר הביא את הפסוק בעזרא (פ"ט) "כי נשאו מבנותיכם להם ולבניהם והתערבו זרע הקודש בעמי הארצות... וכשמעי את הדבר הזה, קרעתי את בגדי ומעילי, ואמרטה משער ראשי וזקני ואשבה משומם". בסיום הדברים קרע הקהל "קריעה" בבגדיו, ישב על הארץ לאות אבל, ואמר סליחות. כן נערכו עצרות נוספות בכל חלקי הארץ.

לצד גל המחאות בארץ, עברו המחאות גם לרחבי העולם כולו, ובארה"ב התקיימה הפגנה גדולה בהשתתפות אלפי איש. בצעד מיוחד נפגשה משלחת של גדולי התורה בארה"ב בראשותו של מרן הגר"מ פיינשטיין זצוק"ל עם מי שכינה באותם ימים בתפקיד נשיא המדינה, זלמן שזר, בעת שהותו בניוירוק, ואמר לו בין השאר את הדברים הבאים: "הפסק על האח והאחות הוא פסק שלא כדיון, ואי אפשר לשנות פסק בלי שיתוף פעולה עם בתי הדין הקודמים אשר דנו בנושא, ובלי להעביר אליהם את ראיותיו החדשות. לא יתכן שרב יתמנה על ידי שוחד, ואין לך שוחד גדול מזה שנתן גורן מאשר ההבטחות להיות

מיקל. זהו השוחד הגדול ביותר שרק יכול להיות. על שוחד ממון כבר שמענו בהיסטוריה של הרבנות, אבל זו הפעם ראשונה שאנו עומדים מפני עובדה של שוחד על ידי הבטחת קולות וזו הסכנה הגדולה ביותר לרבנות וליהדות".

גורן "חביב

הקהל"

בעוד המערכה בתוככי היהדות החרדית בארץ ובתפוצות היתה ברורה ונחושה, וכל גדולי ישראל יצאו בפסק הלכה שפסקיו של גורן אינם פסקים, ואף הביאה את מרן ראש הישיבה הגרמ"מ שך זצוק"ל לצאת בקריאה שהכתה גלים בינלאומיים והלכה מסוף העולם עד לסופו: "אם הם מותרים לבוא בקהל, הרי הוא (הרה"ר גורן) אסור לבוא בקהל"... הרי בציבור החילוני, ובעיקר בדעת הקהל התקשורתית, הפך גורן ל"חביב הקהל".

הרב וינמן מציין, כי במהלך כל הדיונים שהתקיימו בנושא, הביעו גדולי ישראל את דעתם כי יש צורך לצאת במסע הסברה לציבור הרחב כדי לקעקע את ה"היתר" של גורן – וזאת כי לא הכל מקרב ההמון הבינו את גודל הסכנה לנשמת העם – ההלכה היהודית. לצורך כך פעל הרב וינמן להשיג את חוברת ה"היתר" של גורן, והדבר נעשה באמצעות הגשת עתירה לבג"צ. "בראש ובראשונה העתירה נועדה להשיג את כל המסמכים ואת ה"פסק" של גורן, והדבר נעשה בהוראת גדולי ישראל. היה בכך צורך נוסף והוא: כדי לקעקע את ה"פסק" שלמעשה כולו התבסס על שבורקובסקי אינו יהודי בטענה שמדובר בגר שחזר לסורו, ומכאן שכל הנישואין שלו עם לנגר בטלים. ומאחר שהיה ברור ומוחלט שבורקובסקי הוא יהודי גמור, היה גם צורך חשוב לעזור לגר צדק זה במאבקו".

חשוב לציין, כי העתירה לבג"צ השיגה את שתי המטרות כאחד. בתחילה נאלץ גורן להגיש את כל המסמכים הקשורים לפרשה, כולל ה"פסק" שלו, ובמקביל גם הצהיר גורן לבג"צ, כי ה"פסק" שלו קובע רק בשאלת מעמדם של האח והאחות בלבד, ואין הוא פוסק על שאלת מעמדו של בורקובסקי. כאן גם המקום לציין, כי גורן חויב בתשלום 1,000 לירות שכר הוצאות משפט, ואת הקנס הזה גורן לא שכח שנים רבות. באחד העיתונים שסיקר את קורות המערכה הגדולה, נאמר, כי "גורן היה פורץ בצרחות כל פעם שהוא היה שומע את השם של וינמן".

אם לא די בכך, כינו אנשיו של גורן את הרב וינמן כ"מוציא לפועל של החונטה האנטי-ציונית ברבנות". באותו סיקור גם נאמר, כי גדולי הרבנים הפקידו בידיו של הרב וינמן את כל החומר הקשור לפרשה, כדי להוכיח קבל עם ועולם את מסכת תעותיו של גורן. "כיצד יכולת לעמוד בלחצים האדירים שהופעלו באותה עת כשפעלת בפרשה"? – שאלנו אותו. "הייתי שליח ותו לא. הכל נעשה על פי הוראותיו של רבינו מרן זצוק"ל. זה היה מינוי השליחות. זה היה גם מוקד הכוח לעמוד בכל התלאות..."

אחת השליחויות החשובות שהטיל רבינו מרן זצוק"ל על הרב וינמן, היתה לצאת במסע הפרסומים, כדי לקעקע את "פסקיו" של גורן, לבל יטעה מאן דהוא כי יש שני צדדים כביכול. הרב וינמן אף הציג בפניו קבלות על תשלומי הפרסומים שנעשו בעיתונות הכללית על גבי עמודים שלמים, וזאת בצירוף המסמכים הרלוונטיים הקשורים לפרשה, כאשר לצד ה"חיבור" של גורן שבו ביקש להצדיק את ה"היתר" שלו, מציג הרב וינמן את הפרוטוקולים מדיוני בית הדין הרבני בפתח תקוה, בראשות האב"ד הגרש"ש קרליץ זצ"ל ומסמכים רבים נוספים, המפריכים אחת לאחת את ה"בירורים" של גורן.

הרב וינמן מציין מספר אנשים שסייעו בידו בפרשה, ואשר עמלו קשה, לעיתים תוך סיכון עצמי מוחשי. מקורבי האח והאחות ששירתו בצנחנים, איימו באלימות על העוסקים בניהול התיק ובמאבק נגד ה"היתר" של גורן. בין השמות הבולטים הוא מזכיר את הרב חיים רוזנר, הרב ברוך וסרמן והרב יהושע לפידות, אשר הסתובבו בכל רחבי הארץ, כדי להשיג מסמכים ועדויות, כמו גם להפיץ את דבר מרנן ורבנן גדולי התורה זצוק"ל ויבלחטו"א על "פסקו" של גורן.

שקר ותרמית יסודו

במסגרת שליחותו לפרסם ברבים את דעת מרנן ורבנן אודות האיש ופסקיו, כולל הפרסומים וההסברה בענין, פעל הרב וינמן בהכוונתו של רבינו מרן זצוק"ל, מספר איש שיחנו. בתוך מסגרת מצומצמת של פרסום בעיתון, היה צריך לברור מתוך הר המסמכים והפרוטוקולים, את העיקר והחשוב, ובעיקר, אילו דברים יביאו את התועלת ואת המטרה שלשמה נועדו הפרסומים, כדי שגם הציבור הכללי יקבל את התמונה המלאה על הפרשה, שכל ה"היתר" של גורן בשקר ובתרמית יסודו, וכאן, במהלך ההדרכה וההכוונה, ראיתי את עיני הבדולח שיש רק לגדולי ישראל, אומר הרב וינמן שהיה בפרשה זו ה"ידא אריכתא" של רבינו מרן זצוק"ל.

כאמור, ההיתר עצמו נעשה מתוך גישה פשטנית, שאם הבעל הראשון ייהפך לגוי גמור, א"כ מתברר שגבי' לנגר לא היתה אשתו ואינה נשואה על פי דין תורה ליהודי, ואינה צריכה גט ממנו, ואין איסור בנישואיה השניים, וממילא הבנים אינם ממזרים. מכאן הדרך היתה קצרה. המטרה כבר סומנה והוגדרה מראש, ומה שנותר זה רק לסמן את העיגולים סביב לחיצים. מה שצריך היה זה רק לבנות פסיפס של שביר עדויות, וגם מפסולי עדות וממסמכים שאין להם שום תוקף הלכתי, ולהוכיח שהבעל הראשון היה גוי ונשאר בגוינותו, וממילא הכל על מקומו בא בשלום. הרבה סתירות פנימיות נמצאות בפסק הדין, עדים נפסלים או מתכשרים בהינף קולמוס, מי שנוח לו נעשה עד כשר ופלגין דיבורא כשמספר על עצמו שאכל חזיר ביום הכיפורים, ומי שלא נוח לו נפסל להעיד, כי עדותו היתה מוזמנת, וניתנה מתוך שאלות הכוונה...

לא נלאה את הקוראים בכל הפרטים ופרטי הפרטים הרבים כפי שחשף בפניו הרב וינמן, אך התברר, כי לפני תשעת הדיינים המסתוריים שחתמו עימו, הגיש גורן חוברת של צילומים ממסמכים מסוימים, שכמובן נבחרו בקפידה על ידו מתוך התיקים בבתי הדין שדנו בפרשה על פני שנים רבות. כמעט כל המסמכים והעדויות כולם, היו לפני כל בתי הדין שדנו בדבר, וכן לפני בית הדין הגדול, ובכל זאת מצאו לנכון לפסול את האח והאחות מלבוא בקהל, עד שבא אותו מתחכם קל דעת והפך את הקערה על פיה, כאילו חידש כאן עדויות ודברים חדשים כדי להתירם בקהל.

להחזיר מנה אפיים

הפרסומים שיצאו תחת ידו של הרב וינמן ואשר עברו את עינא פקיחא של רבינו מרן זצוק"ל, נעשו תוך התייחסות מפורטת לעובדות, כפי שנהוג ומקובל אצל דייני ישראל. בפתח הפרסומים הללו נאמר: "מאז היותו לגוי, בעת קבלת התורה על הר סיני, שמר עם ישראל אמונים להלכה הפסוקה, הכתובה והמסורה, וכפי שניסח זאת רבנו סעדיה גאון 'אין אומתנו אומה אלא בתורתיה'. 'יחיד שעבר עבירה וסטה מההלכה, דרכי תשובה פתוחות בפניו תמיד, אולם רב ומורה הוראה הסוטה מן ההלכה ועושה אותה פלסתר, דינו כדין 'מגלה פנים בתורה שלא כהלכה' (ראה אבות, ג' י"א).

"באחרונה נאלצו רבני ישראל ודייניה להיקהל ולעמוד על נפש ההלכה מידי הקמים עליה 'להתאימה' למציאות חדשה. לשיא עגום של עשיית ההלכה פלסתר הגענו, עם 'פסק דינו' של ש. גורן, שבו התיר לממזרים – שנקבעו כך על ידי שלוש אינסטנציות של בתי דין רבניים שדנו בפרשה במשך שנים – לבוא בקהל ד', וזאת עפ"י נימוקים 'הלכתיים' חסרי שחר ובעזרת 'דייני מחתרת'.

“אנשים דתיים שזוכרים גירסא דינקותא, ואשר שלמות ההלכה וכבוד השיפוט הרבני יקרים בעיניהם, כמו גם אנשים חילוניים השלמים עם עצמם והמעדיפים כנות ועקביות על ‘עיסקות’ – ידחו בשתי ידיים האפשרות לתפור ‘פסק דין’ בתפריס גסים... אלא כאלה יתקוממו נגד ‘פסקי דין’ מזמנים ע”י השלטונות למטרות פוליטיות רגעיות. כאלה יכירו ויודו, כי עקיפת סדרי דין מינימליים שאין מקומם בשיפוט החילוני, ודאי וודאי מקומם לא יכירם בשיפוט הדתי”. לאחר ההקדמה החשובה הזו, באה ההתמודדות עם “היתרו” של גורן במבחן העובדות, כך גם הוא מתמודד עם ה“עדויות” שעליהם הסתמך גורן.

אך בכך לא הסתיים המאבק. הרב וינמן מספר, כי בהכוננת רבינו מרן זצ”ל, פנה לבית הדין הרבני בפתח-תקוה, בראשות האב”ד הגרש”ש קרליץ זצ”ל שפסק והורה שאין להתיר את האח והאחות לבוא בקהל ישראל, כדי שידון במעמדו של בורקובסקי ויקבע את יהדותו באופן נהיר ונחרץ. הדיונים בבית הדין נמשכו שנה תמימה, במהלכם ביקש הרב וינמן לזמן עדים שונים לבית הדין, כדי שימסרו עדות על מעורבותם בפרשה.

מנגד, גורן עשה הכל כדי למנוע מעדים להופיע בבית הדין, וזאת בטענה, כי בית הדין בפ”ת אינו מוסמך לדון בענין. לעזרתו של גורן, בא גם השופט לשעבר בביהמ”ש העליון מישאל חשין, אשר שימש באותה תקופה כמשנה ליועץ המשפטי לממשלה. בתשובה לפנייתו של הרב וינמן, בנה תילי תילים של פרשנות, העיקר שהוראתו של גורן תשאר בתוקפה.

בין השאר גם ביקש הרב וינמן ממי שהחליף את גורן בתפקיד הרבצ”ר, מרדכי פירון, אשר היה שותף לכל הצעדים של גורן בתקופה בה שירת גורן כרבצ”ר, להופיע בבית הדין ולמסור את כל המידע שברשותו בפרשה, אך פירון נתלה בהוראתו של גורן, וסירב להופיע. הרב וינמן גם ניסה בכל כוחו להגיע למסמכים ולעדויות מפולין, אך מערכת היחסים הרעועה שהיתה באותם ימים בין הגוש הסובייטי לישראל, מנעה כל אפשרות לבצע את הדבר.

בדרך אגב נציין, שגם כעבור מספר שנים, לאחר שהופשרו מעט היחסים בין מזרח למערב, והיחסים בין ישראל לגוש הקומוניסטי השתפרו מעט, ניסה הרב וינמן שוב לקבל משר הדתות הפולני את המסמכים הרלוונטיים בפרשה, אך גם אז נענה בסירוב מוחלט. לא ברור, אומר הרב וינמן, האם יד מכוונת של מישהו היתה בכך, ובשורה התחתונה הובאו כל המסמכים והעדויות בפני בית הדין הרבני בפתח-תקוה, אשר קיים דיונים רבים כדי לברר באופן יסודי את יהדותו של אברהם בורקובסקי.

שנה לאחר שפרשת הממזרים פרצה לסדר היום הציבורי בישראל, ניתן פסק דין בשאלת יהדותו של בורקובסקי. פסק הדין ניתן בי”ד כסלו תשל”ד, ושלושת הדיינים הגאונים זצ”ל: רבי שלמה קרליץ, רבי מיכל זיוולטי ורבי נחום דב קרייסמן כתבו כך: “המבקש הגיש בקשה לאשר את יהדותו שהוא גר שהתגייר כדין עוד בחוץ לארץ מלפני עשרות בשנים. כמו־כן, ביקש במהלך הדיונים לשלב יחד עם זאת שביה”ד יפסוק שנישואיו עם אשתו השניה הנוכחית שנערכו ברבנות הראשית בתל-אביב, הם בר תוקף.

“על סמך העדים שהעידו בפנינו והעדויות והחומר שבתיקים מבתי הדין האיזוריים בתל-אביב ובפתח-תקוה שהיו לפנינו, ביה”ד פוסק: א. מאשרים את יהדותו של המבקש אברהם בורקובסקי אחר שהתגייר בשעתו בחוץ לארץ, והרי הוא כיהודי לכל דבר, לרבות לנישואין עם בת ישראל. ב. היות שתיק הנישואין מהרה”ר בתל-אביב של המבקש עם אשתו השניה הנוכחית לא הובא לפנינו, לכן אחרי שימציא הוכחות על נישואיו עם אשתו הנ”ל, ביה”ד יאשר את נישואיו”.

המערכה לא הסתיימה

בכך תמה לה פרשת שאלת יהדותו של בורקובסקי, אולם המאבק בגורן ובמעשיו החמורים, לא הפסיק לרגע. הרב וינמן, שכאמור פעל בהכוננתו האישית והמתמדת של רבינו מרן זצוק”ל, לא היסס לפתוח במערכה נגד גורן בכל הזדמנות שנקרתה בדרכו, כדי שהכל יבינו היטב את שורש הבעיה ואת גודל הסכנה – על מה וכנגד מי ניטשה המערכה. מכתבים אין ספור, עתירות לבג”צ, סערות תקשורתיות חוזרות ונשנות ועוד כהנה פעולות שהצמידו את גורן כל העת לפינה, ומנעו ממנו חופש פעולה כדי להמשיך במעשים המופקרים שלו.

כך בכל הקשור למינוי דיינים חדשים, כאשר גורן פעל בכל כוחו כדי למנוע אפשרות בחירתם של תלמידי חכמים למשרות של דיינות. בענין זה ניצל גורן את סמכותו, תוך שהוא משתף פעולה עם שר הדתות דאז,

כדי למנוע את כינוס הוועדה לבחירת דיינים. את המהלך הזה נקט גורן לאחר שהגיע למסקנה, כי הרכב ועדת המינויים אינה עומדת לצידו, ולא תמנה דיינים כרצונו אשר ילכו בתלם שהוא סלל, של מתן היתרים מפוקפקים העומדים בסתירה להלכה, אלא אך ורק דיינים חשובים ותלמידי חכמים.

במשך כשנה תמימה משך גורן את הנושא, עד שהרב וינמן נכנס לתמונה, וגם הפעם בהכוונת רבינו מרן זצוק"ל, וזאת לאחר שבבתי הדין השונים חסרו למעלה מעשרה דיינים להשלמת ההרכבים. באותה תקופה, אף יזם גורן יחד עם שר הדתות חקיקה, ובדרך זו לקבוע את נציג הדיינים לוועדה לבחירת דיינים, וכך קיווה, יעלה זממו בידו לבחור דיינים כרוחו. הגשת העתירה לבג"צ ע"י הרב וינמן, סיכלה את תוכניותיו של גורן, לאחר שבצו בג"צ הוא נאלץ לכנס את הוועדה בהרכבה הקיים, ומומלציו של גורן לא נבחרו כדיינים.

גורן נאלץ לעבור מסכת של מבוכות ואי נעימויות בגין מאבקים אלו. כך היה כאשר נאלץ להקריא בפני מועצת הרה"ר את מכתבו של הרב וינמן, גורן לא עשה זאת מרצונו. גם במקרה זה חרב הבג"צ היה מונף עליו, ובעל-כרחו נאלץ להכריז באופן פומבי "רוצה אני". גם בשלהי הקדנציה הראשונה של גורן, המשיך הרב וינמן במאבקיו נגד גורן, והפעם ניסה למנוע ממנו להמשיך ולכהן כנשיא ביה"ד הרבני הגדול.

הרב וינמן מספר, כי היה זה לאחר שמבחינה חוקית, פג תוקפו של כהונת גורן ברה"ר. בהוראת שר הדתות, ניתנה ארכה של 9 חודשים להמשך כהונת הרה"ר. כאשר הסתיימה תקופה זו והחלו ההכנות לקיום הבחירות לרה"ר, התברר, כי לגורן אין סיכוי להיבחר שוב על ידי הגוף הבוחר שהוקם, הזדרזה המפד"ל והביאה לחקיקת חוק, לפיו בוטלו כל ההליכים שנעשו לצורך הבחירות, והוארכה תקופת כהונתו של גורן.

לאחר שפגה גם ההארכה השניה, הגיש הרב וינמן עתירה לבג"צ וטען, כי במצב עניינים כזה לא יכול גורן לכהן כדיין בביה"ד הרבני הגדול, ולמעשה אין הוא משמש יותר כנשיא ביה"ד, ולמרות זאת, הוא ממשיך בתפקידו. השופט אהרן ברק הוציא צע"ת וגם קבע מועד דחוף, שבוע לאחר מכן, לדיון נוסף בבקשה לצו ביניים. לא נלאה את הקוראים במאבקים הרבים מספור שניהל הרב וינמן נגד גורן, מה שהטריד אותו כל העת ואילץ אותו לעסוק תמידים כסדרן בפעולות התגוננות נגד צעדיו של הרב וינמן.

הלל ב"יום העצמאות"

מכאן אנו מגיעים לפרשת החזן ר' חיים אליעזר הרשטיק, אשר באותם ימים שימש כחזן בבית הכנסת הגדול בתל-אביב. עפ"י תקנות הרה"ר, אומרים ב"יום העצמאות" הלל בלי ברכה (למותר לציין, כי אין כל בסיס לתקנה זו של אמירת ההלל שנקבעה ע"י גורמים ידועים ומסיבות ידועות, וממילא הציבור הירא את דבר ד' אינו אומר כלל הלל בה' אייר). באותה שנה (תשל"ג) דרשה הנהלת ביהכ"ס מר' חיים שיאמר הלל עם ברכה, וזאת לאור הוראתו החדשה של גורן. ר' חיים הרשטיק סירב לבקשה-דרישה בנימוק, שהוא פועל לפי התקנות הרה"ר מאז קום המדינה. בתגובה לכך, הוא הושעה מתפקידו.

מספר הרב וינמן: "ר' חיים הרשטיק פנה אלי וביקש להתייעץ עמי בענין. פניתי לרבינו מרן זצוק"ל וסיפרתי לו על הענין. מרן זצוק"ל, שראה בכך המשך נסיונותיו של גורן להכתיב את דיעותיו, ביקש ממני לטפל בענין ע"י הגשת כתב תביעה בבית הדין הרבני בת"א בראשות האב"ד הגר"ש ורנר זצ"ל.

בכתב התביעה פירט הרב וינמן את השתלשלות הדברים, וכתב בין השאר: "התובע (ר' חיים הרשטיק) סירב להיענות לדרישתם שהיתה מנוגדת להכרתו ומצפנו כשראה בכך נסיון לכופו לעבור עבירה... מאחר והתובע עמד על זכותו למניעת כפייתו לעבור על הדת ולהוצאת שם שמים לבטלה, הוא סולק והורד ע"י הנתבעים באמצע התפילה ממקומו ליד התיבה, ויו"ר ההנהלה תפס את מקומו... הנתבעים לא הסתפקו במעשים חמורים אלו, ובח' אייר שלחו לתובע הודעה לפיה, בין היתר, פקע תוקף ההסכם בינם לבין התובע, והודיעו שהוא הושעה זמנית מכהונתו".

לא היה צורך בדיונים רבים בבית הדין, וכבר חודש לאחר מכן ניתן פסק דין, בו נאמר: "לאור הצהרת החזן שפעל בתום לב ומתוך מניעים הלכתיים גרידא, ולא התכוון לפגוע במישהו, ולאור הצהרת הנהלת ביהכ"ס בפנינו, מוצא ביה"ד שלא היה מקום להשעייתו של החזן, ורואים בזה את הסכסוך כמחוסל". כאן המקום לציין, כי בעקבות פרשה זו, כיבד מרן הסטייפלר זצוק"ל את ר' חיים הרשטיק לעלות לתיבה בבית הכנסת "לדרמן", וזאת כדי לחזק את ידיו על שסירב לדרישת גורן לומר הלל בברכה.

